

nabavnik

e-časopis Združenja nabavnikov Slovenije

št. 3 / 2025

Nabavni vrh 2025

NABAVA V PRIMEŽU TRGOVINSKIH VOJN

www.zns-zdruzenje.si

Združenje
Purchasing
nabavnikov
Association
Slovenije
of Slovenia

KAZALO

Sponzorji

gen-i

AKTIVA
skupina

KEARNEY

CINKARNA

Danfoss

B/S/H/

CIRTUO

DSV

Global Transport and Logistics

inpro

HERZ
UNITAS

TINEX

Partnerji

TRGOVINSKA
ZBORNIKA SLOVENIJE
Slovenian Chamber of Commerce

GOSPODARSKA ZBORNIKA
DOLNJSKE IN BELE KRANJE

Gospodarska
zbornica
Slovenije

mediade

PLANETGV

Mintec

ADACI

hünd

Andreja GORENC

Trgovinske vojne in
geopolitična zaostrovanja
na poti v novo svetovno
trgovinsko ureditev

Anže Šinkovec

Trendi v logistiki 2025

Marko Budler

Aktualne razmere na trgih
energentov v Sloveniji in
Evropi

Aleksander Polajzer

Slovensko gospodarstvo
v letu 2026

Katja Nose / Daniel Janežič

Industrija plastike
na razpotju

Snežana Šuput Gulin

Marjana Drolc Kaluža – Trg
jekla in jeklarskih surovin

Uroš ZUPANČIČ

PMI Slovenija

Trgovinske vojne in geopolitična zaostrovanja na poti v novo svetovno trgovinsko ureditev

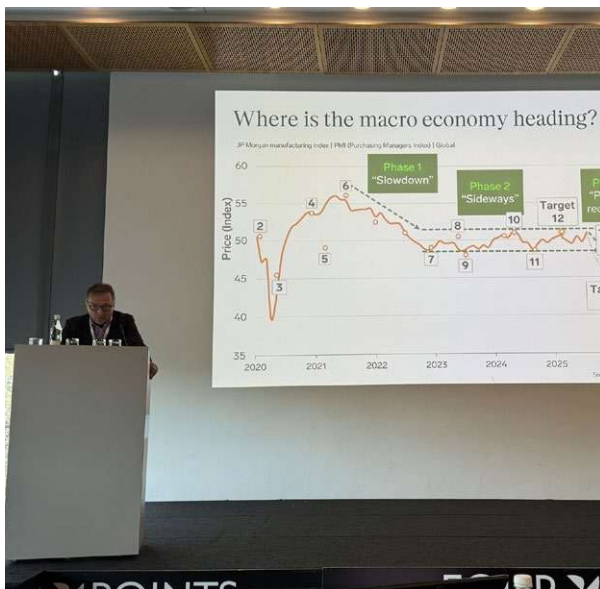

Svet se sooča z zgodovinsko visoko stopnjo globalne negotovosti. Po desetletjih stabilne rasti in liberalizacije trgovine zdaj prevladuje občutek, da je vsaka prihodnost negotova. Geopolitične napetosti, okoljska degradacija, rivalstvo med velikimi silami in hiter tehnološki razvoj skupaj ustvarjajo sistemska tveganja, ki segajo daleč onkraj ekonomije. Negotovost ni nič novega, vendar je tokrat drugačna po obsegu, intenzivnosti in medsebojni prepletenosti. Svet je vstopil v obdobje geoekonomske razdrobljenosti, kjer postajajo trgovina, investicije in tehnologija vse bolj odvisni od političnih zavezništev. Če je bil v 20. stoletju značilen proces povezovanja, prinaša 21. stoletje razdrobljenost in regionalizacijo.

Sistem, ki je temeljil na pravilih Svetovne trgovinske organizacije (WTO), se ruši. Načelo največjih ugodnosti (MFN), ki je desetletja zagotavljalo pošteno in nediskriminatorno obravnavo trgovinskih partnerjev, nadomeščajo selektivni bilateralni dogovori.

Svetovni gospodarski red se spreminja od sodelovanja k tekmovanju in od globalizacije k regionalizaciji, ekonomskemu nacionalizmu in strateški avtonomiji.

Po ocenah Mednarodnega denarnega sklada bi popolna razdružitev svetovne ekonomije oz. geoekonomska razdrobljenost (vključno s tehnolo-

ško ločitvijo) zmanjšala globalni BDP tudi do 12 %. EU je med najbolj izpostavljenimi regijami, saj je močno odvisna od uvoza surovin in trgovine z geopolitično oddaljenimi državami. Slovenija je pri tem še posebej ranljiva – ima najvišji primanjkljaj v trgovini s temi državami, kar presega 10 % BDP.

Na drugi strani se ponovno krepi industrijska politika. Vsi veliki igralci – ZDA, EU in Kitajska – vlagajo v strateške projekte in domačo proizvodnjo. ZDA znova posegajo po carinah in protekcionističnih ukrepih. V novi "trgovinski vojni 2.0" je povprečna ameriška carinska stopnja dosegla 18,2 %, najvišjo od leta 1934. Najbolj prizadeti so kovinski, avtomobilski in farmacevtski sektorji. Posledice so že vidne: višje cene, upočasnjena rast BDP in premiki v svetovnih oskrbovalnih verigah, Kitajci so izgubo izvoza v ZDA v drugem četrtletju že približno za 82 % preusmerili na alternativne trge, predvsem proti JV Aziji in Evropi. Kitajska se vedno bolj pozicionira kot stabilna alternativna voditeljica, EU še ima ekonomsko moč, a je ne uspe prenesti v geopolitični vpliv.

Za podjetja to pomeni popoln premik v načinu razmišljanja. Stroški tveganj, ki so bili nekoč obrobni, postajajo strateški dejavnik konkurenčnosti.

Zajc Kejžarjeva poudarja, da je danes obvladovanje tveganj (Risk Management) enako pomembno kot finančno načrtovanje. »Alternativa upravljanju tveganj je krizno upravljanje« – to pa je vedno dražje, počasnejše in bolj boleče.

Podjetja morajo zato:

- diverzificirati in revitalizirati dobaviteljske mreže (celovit pregled dobavnih verig, okrepitev odnosov in komunikacije z dobavitelji, v pogodbe vključiti klavzule o carinah in nepredvidenih razmerah, strateško upravljati z zalogami),
- vlagati v podatkovno analitiko in digitalna orodja,
- redno spremljati geopolitične spremembe,
- krepiti notranje kompetence in poslovno inteligenco,
- izboljšati sistem obvladovanja tveganja.

Sodobna nabava ne sme več gledati zgolj na ceno in kakovost – ključna postajata varnost in odpornost. Svetovna trgovina vstopa v novo fazo: ni več globalna, temveč selektivno povezana, politično pogojena in tehnološko pogojena. Za podjetja in države, kot je Slovenija, to pomeni dvojni izziv: kako ohraniti odprtost gospodarstva, hkrati pa zagotoviti strateško avtonomijo, varnost in odpornost.

Kot se je glasil eden od ključnih poudarkov na vrhu: *"Pravo vprašanje ni, ali se bo svet spremenil, ampak kako hitro in kdo bo pripravljen, ko se bo."*

Trendi v logistiki 2025: med regulativo, zelenim prehodom in pomanjkanjem kapacitet

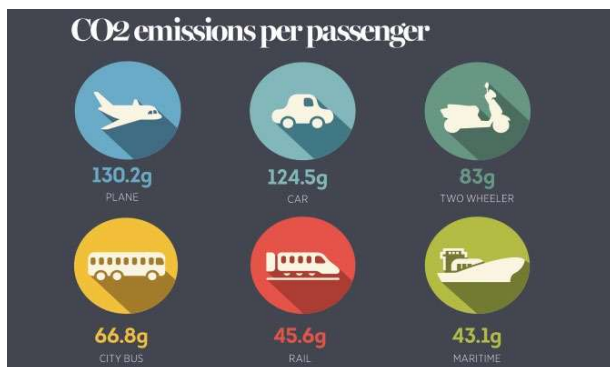

Na **Nabavnem vrhu 2025** sta predstavnika podjetja **DSV Slovenija** predstavila analizo trenutnih trendov v transportni in logistični panogi, ki vse bolj vplivajo na stroške, dostopnost in stabilnost dobavnih verig. Predavatelja **Miha Kožuh** in **Jan Saksida** sta v svojem nastopu opozorila na ključne dejavnike, ki oblikujejo trge cestnega, pomorskega in letalskega transporta, ter izpostavila, da bo leto 2026 v znamenju dodatne regulacije in zmanjševanja prevoznih kapacitet.

CO₂ postaja nova komponenta cestnin

Evropska unija je v cestnine vključila element ogljičnih emisij, kar pomeni, da bodo stroški odvisni od okoljske učinkovitosti vozil. Za starejše tovornjake, ki ne ustrezajo najnovejšim emisijskim standardom, bodo cestnine višje, novejša in električna vozila pa bodo deležna ugodnejših tarif.

Tudi **Slovenija bo s 1. novembrom 2025 uvedla CO₂ cestne razrede**, kar bo dolgoročno vplivalo na stroške transporta. Drobnič je opozoril, da to pomeni potrebo po izbiri prevoznikov z novejšim

voznim parkom in večjo skladnostjo z evropskimi okoljevarstvenimi zahtevami.

Dodatno so v nekaterih državah, kot so severno-italijanska mesta, že uvedli **prepovedi za vozila z motorji EURO 5**, kar še dodatno omejuje uporabo starejših kamionov.

Regulativa postaja vse bolj kompleksna

Evropski prometni sektor se sooča z nenehnimi prilagoditvami zakonodaje. Med ključnimi novostmi, ki bodo vplivale na logistične procese, so:

- **obvezna uporaba pametnih tahografov druge generacije (V2)** od avgusta 2025,
- **predhodna najava blaga za Veliko Britanijo (GB ENS)** od januarja 2025,
- **nov sistem ICS2** za predhodno najavo vstopa blaga v EU, ki bo uveden med septembrom in decembrom 2025,

ADR 2025, ki zahteva dokumentacijo v vozilu tudi za omejene količine nevarnega blaga.

Vse to povečuje administrativne zahteve, znižuje učinkovitost prevozov in zahteva natančnejše načrtovanje dobavnih poti.

Gospodarsko vzdušje in trgovinske napetosti

Kot sta poudarila predavatelja, je bil **julij 2025** zaznamovan z najvišjo rastjo gospodarske aktivnosti v zadnjih enajstih mesecih, kar je kazalo na okrevanje industrijske proizvodnje. Avgusta pa se je rast ustavila, saj so se med posameznimi trgi EU pokazale velike razlike. Kljub temu je **indeks PMI** dosegel triletni vrh, a ostaja na »trhlih temeljih«.

Inflacija v območju evra se je avgusta ustalila na **2,1 %**, pri čemer se večjih odstopanj ne pričakuje, razen v primeru sezonskega povečanja cen energentov.

Na globalni ravni pa logistiko zaznamujejo **trgovinske napetosti**. ZDA so uvedle nove carine na jeklo, aluminij in baker, kar vpliva tudi na evropske izvoznike. Poleg tega se obeta **dodaten doplačilo za ladje, zgrajene na Kitajskem**, in sicer 120 USD na kontejner (TEU) oziroma 300 USD za ladje, ki so v lasti kitajskih prevoznikov. To lahko pomeni večmilijonske stroške na posamezno ladjo.

Evropska podjetja se v tem kontekstu soočajo z vprašanjem, kako ohraniti konkurenčnost izvoza, če bodo tarife postale trajne.

Zmanjševanje kapacitet in pomanjkanje voznikov

Zmanjšanje prevoznih zmogljivosti je ena ključnih skrbi v prihodnjem letu. **Registracije novih težkih vozil** so se v primerjavi z letom 2024 zmanjšale za približno **15 odstotkov**, število razpoložljivih voznikov pa je še vedno kritično – po ocenah jih **v EU primanjkuje 426.000**.

To vpliva na zanesljivost transportov, povečuje število odpovedi in zmanjšuje odzivnost prevoznikov. Vse več podjetij se združuje ali zapira, predvsem zaradi stroškov in zahtev po vlaganju v zeleno floto.

Kot je opozoril Drobnič, »je pritisk na sektor ogromen – od obveznih tahografov in okoljske zakonodaje do pomanjkanja kadra«, kar dolgoročno zmanjšuje ponudbo in zvišuje cene.

EU ETS2 – prihodnost dražjega goriva

V letu **2027** bo začel veljati evropski sistem trgovanja z emisijami za promet in ogrevanje (**EU ETS2**). DSV opozarja, da bo ta sistem podražil gorivo za **10 do 17 centov na liter** v začetni fazi, do leta 2030 pa bi se lahko podražitev povzpela na **30 do 48 centov na liter**.

Ker gorivo v povprečju predstavlja 30–33 % stroška cestnega prevoza, bodo vplivi občutni. Zato bo treba pri presoji ponudb upoštevati **Total Cost of Ownership (TCO)** – skupni strošek prevoza, ki vključuje tudi okoljske dajatve in ogljični odtis.

Pomorski in letalski transport

Na pomorskem trgu se po večmesečnih pretresih cene kontejnerskih prevozov **znižujejo že 13 tednov zapored**, saj med ponudbo in povpraševanjem še vedno obstaja neravnovesje. Kljub temu **preobremenjenost pristanišč** ostaja visoka: po podatkih Marine Traffic je v 37. tednu leta 2025 čakalo v pristaniščih 2,59 milijona TEU oziroma 7,9 % globalne flote.

Zanesljivost ladjarjev se je izboljšala za **13 % glede na leto 2024** in zdaj znaša približno 68 %.

Zeleni prehod v pomorstvu se pospešuje – **ladjar Maersk** je v Luki Koper predstavil plovilo, ki uporablja **zeleni metanol**. Cilj mednarodne pomorske organizacije (IMO) je doseči **neto ničelne emisije do leta 2050**, vendar ameriška opozorila o dodatnih tarifah za države, ki bodo sprejele ogljični davek, lahko upočasnijo naložbe v ta segment.

V letalskem prometu se opaža rast povpraševanja, zlasti v **farmacevtskem sektorju** in **e-trgovini**. K rasti stroškov prispeva obveznost uporabe **trajnostnega letalskega goriva (SAF)**, ki je v EU že vključeno v gorivne dodatke in vpliva na končne tarife.

Sklep

Analiza DSV Slovenija jasno kaže, da se transportni trg sooča z obdobjem velikih sprememb: z več regulative, dražjim gorivom, pomanjkanjem voznikov in trajnostnimi pritiski. Za nabavnike to pomeni večjo potrebo po strateškem načrtovanju, preverjanju skladnosti prevoznikov in razumevanju vseh skritih stroškov v dobavni verigi.

Kot je bilo slišati na **Nabavnem vrhu 2025**, bo uspeh v prihodnjih letih v veliki meri odvisen od sposobnosti podjetij, da pravočasno prilagodijo svoje logistične strategije in partnerstva.

Aktualne razmere na trgih energentov v Sloveniji in Evropi

Na Nabavnem vrhu 2025 je g. Bohinec iz podjetja GEN-I ponudil zanimiv in realen vpogled v trenutno stanje ter prihodnje trende na energetske trgu. V ospredje je postavil predvsem gibanja cen plina in električne energije, spremembe v evropskih dobavnih tokovih ter razvoj obnovljivih virov energije (OVE), ki vse bolj določajo energetska prihodnost Evrope. Poudaril je, da se je cena plina v zadnjem letu prepolovila – z vrha pri približno 60 na 30 dolarjev – kar odraža postopno stabilizacijo trga po kriznih letih, čeprav ostajajo določena geopolitična tveganja.

Evropska dobava plina po plinovodih ostaja znižana, saj je večina tradicionalnih poti prekinjenih ali omejenih. Trenutno deluje le še t. i. TurkStream, medtem ko je EU skoraj povsem opustila rusko nafto po incidentu z drogi na Poljskem. V ospredje zato vse bolj stopa utekočinjen zemeljski plin (LNG), ki postaja nova normalnost v evropski energetska oskrbi. Po Bohinčevih besedah se zmogljivosti LNG-terminalov v Evropi pospešeno povečujejo, kar bo omogočilo, da do leta 2026 LNG prevzame glavno vlogo v oskrbi s plinom.

Trenutno največ LNG-ja v Evropo prihaja iz Združenih držav Amerike, ki pokrivajo kar 58 % potreb, sledita Rusija z okoli 13 % in Katar. Bohinec je poudaril, da plin v svetovnem merilu postaja omejen vir predvsem za Evropo in Azijo, ki sta edini neto uvoznici. Posledično obe regiji tekmuje za praktično vse količine na trgu, kar vpliva na volatilitnost cen.

Evropska poraba plina je v letu 2025 glede na 2024 višja za približno 3,5 %, kar je predvsem posledica povečane rabe pri proizvodnji električne energije. V Sloveniji pa se hkrati povečuje proizvodnja iz obnovljivih virov, predvsem sončne in vetrne energije. Bohinec je izpostavil, da OVE že zagotavljajo stabilno in zanesljivo proizvodnjo električne energije, delež sončne energije pa nenehno raste. Uporaba premoga se postopno zmanjšuje, kar kaže na uspešno tranzicijo proti čistejšim virom.

Zanimivo je omenil tudi pojav t. i. kanibalizacije tehnologij, kjer se različne oblike OVE med seboj cenovno izpodrivajo. Cena ure proizvodnje sončne energije je danes že dosegla okoli 30 % tržne cene, kar močno vpliva na konkurenčnost

in strukturo trga. Povprečna cena električne energije v Sloveniji je v letu 2024 znašala 91,2 evra za MWh, medtem ko se v letu 2025 giblje okoli 100 evrov. Napovedi za prihodnja leta (2026–2028) kažejo na možen padec cen, če se bo rast OVE nadaljevala v sedanjem tempu.

Med aktualnimi naložbami je g. Bohinec izpostavil projekt TE-TOL, ki predstavlja 145-milijonsko investicijo, pomembno predvsem za zanesljivost oskrbe v prihajajoči jesensko-zimski sezoni. Hkrati je poudaril, da bo v prihodnosti delež obnovljivih virov hitro naraščal, veter pa bo že do leta 2025 postal najpomembnejši vir energije v državah EU10. Kljub temu bo plin ostal del energetskega sistema, saj so OVE po svoji naravi nestanovitni in zahtevajo zanesljivo podporo.

Po napovedih se bo povpraševanje po električni energiji v državah EU10 do leta 2050 kar podvojilo. Glavni razlogi so rast elektromobilitnosti, širitev uporabe elektrolize ter prehod na električno ogrevanje. Bohinec je dodal, da so plinskih skladišča trenutno zapolnjena skladno s planom za letošnjo zimo, do leta 2030 pa pričakujejo večji delež LNG in hkrati opazen padec porabe plina.

V zaključku se je dotaknil še sistema trgovanja z emisijskimi kuponi (EUA) in opozoril na tveganje ponovne rasti cen, ki bi lahko vplivalo na konkurenčnost evropske industrije. Kot ključni poudarek prihodnosti je izpostavil pomen hranilnih kapacitet in baterijskih sistemov, ki bodo postali osrednji element stabilnosti elektroenergetskega omrežja in s tem omogočili učinkovitejšo integracijo obnovljivih virov v energetske mikse prihodnosti.

GEN-I (Bohinec) by bullet points:

- padec cen plina v zadnjem letu, nekako z vrha 60 na 30 \$.
- Dobava plina v EU po plinovodih ostaja znižana, edino še Turk stream, EU opušča rusko nafto po incidentu z droni na Poljskem
- Višja oskrba z LNG postaja nova normalnost, uvozne kapacitete LNG-temrinalov se povečujejo, do 2026 naj bi LNG postal glavna oblika oskrbe s plinom v EU.

- Od kod pa LNG prihaja? ZDA dobavijo 58 %, Rusija še vedno druga z LNG cca 13 %, Katar...
- Samo Evropi in Aziji plina primanjkuje, ne-timporters, tako da tekmujeta za praktično ves plin na trgu.
- Skupni odjem plina v Evropi 2025/2024 je višji za 3.5 %, predvsem na račun proizvodnje električne energije.
- Proizvodnja OVE: vetrna in solarna v Sloveniji pripomoreta k zelo obstojni proizvodnji OVE (elektrika!).
- Rast OVE v Sloveniji stabilna, delež sončne energije se povečuje, elektrike iz premoga zmanjšuje.
- Tehnologija se že med sabo kanibalizira, cena ure proizvodnje npr. OVE sončne energije je dosegla 30 % tržne cene.
- Povprečna cena električne energije v SLOVENIJI: 91,2 E/MWh v 2024.
- g. Bohinec omeni še TE-TOL in novo 145-milijonsko investicijo, aktuano za jesensko-zimski čas
- Pogled na trenutne tržne cene v 2025: okrog 100 eur/MWh, cene bi znale biti nižje v 2026-28
- V bodoče: hitro naraščanje deleža OVE, veter postaja do 2025 najpomembnejši vir v EU10, plin ostaja v sistemu, OVE so nestanovitni, napovedi niso jasne, fosilni viri ostajajo...
- Povpraševanje po el. energ. se bo v EU10 do 2050 podvojilo. Elektroliza, el. prometa in ogrevanje so glavni razlogi.
- Mimogrede, plinohrami so utilizirani po planu za trenutno zimo, do 2030 pa več LNG in večji padec porabe pline.
- G. Bohinec zaključi še z EUA fundamenti in pričakovanji glede kuponov. Tveganje rasti cen.
- Za sklepne besede omeni še kapacitete (hrambo) in pomen baterij za el. energ. v bodoče.

Slovensko gospodarstvo v letu 2026

Slovensko gospodarstvo je v letu 2025 doživelo obdobje umirjene gospodarske aktivnosti. Po rahlem upadu v začetku leta se je BDP v drugem četrtletju nekoliko povečal, a je bila rast v prvi polovici leta skromna – komaj 0,1 %. Glavni motor rasti ostaja domača potrošnja, medtem ko izvoz še ne dosega predhodnih ravni zaradi upada tujega povpraševanja in poslabšanja konkurenčnosti slovenskega gospodarstva.

V Sloveniji se že dalj časa soočamo z izrazitim pomanjkanjem delovne sile, zlasti v gradbeništvu in gostinstvu, kjer delodajalci težko zapolnijo prosta delovna mesta. Delež tujih delavcev med zaposlenimi se zato še naprej povečuje. Kljub temu zaposlenost kot celota več ne raste, saj se gospodarska aktivnost umirja.

Stroški dela in plače v Sloveniji še naprej naraščajo, kar je posledica pritiska trga dela, dogovorjenih dvigov minimalne plače in inflacijskih učinkov. UMAR opozarja, da se bodo pritiski stroškov dela v letu 2026 še povečali, kar bo dodatno vplivalo na stroškovno konkurenčnost podjetij.

Rast investicij po stagnaciji leta 2024 ostaja zmerna. Investicije države so sicer višje od povprečja EU, vendar se Slovenija še vedno sooča s slabim črpanjem evropskih sredstev, kar zmanjšuje potencial za hitrejše okrevanje in prehod v inovacijsko podprto rast.

Zasebna potrošnja je bila v letu 2025 glavni dejavnik rasti BDP, vendar se je razpoloženje potrošnikov v tretjem četrtletju poslabšalo. Slovenski potrošniki so vse bolj previdni in močno nagnjeni k varčevanju, kar lahko v prihodnje zavre domače povpraševanje.

UMAR opozarja na poslabšanje kazalnikov cenovne in stroškovne konkurenčnosti. Slovenija zaostaja za povprečjem EU predvsem zaradi nizke produktivnosti in počasnega uvažanja inovacij ter digitalnih rešitev v podjetjih. Kljub temu se razlika v produktivnosti v zadnjih dveh letih nekoliko zmanjšuje.

Med glavnimi tveganji so negotovosti v mednarodnem okolju, ameriški protekcionistični ukrepi, povečanje stroškov dela in nizka učinkovitost pri izvajanju javnih investicij.

Kljub gospodarskim izzivom ima Slovenija zelo visoko kakovost življenja. Stopnja revščine in socialne izključenosti ostajata med najnižjimi v EU, prebivalci pa so nadpovprečno zadovoljni z življenjem.

Slovenija se v letu 2026 sooča z izzivom uravnoteženja rasti plač in konkurenčnosti, ob tem pa mora izboljšati črpanje evropskih sredstev, spodbuditi inovacije in okrepiti produktivnost. Čeprav gospodarska rast ostaja nizka, Slovenija ohranja stabilno družbo in visoko kakovost življenja, kar predstavlja pomembno prednost za dolgoročni razvoj.

Industrija plastike na razpotju - kako se lahko nabavniki pripravite na globalne spremembe

1. Globalni premiki v proizvodnji - Novi proizvodni centri in spremembe trgovinskih tokov

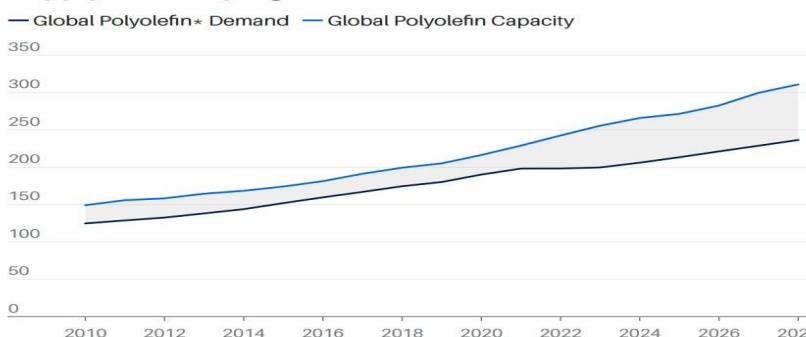
Svetovna proizvodnja polimerov se nahaja v fazi hitre transformacije. Pojavljajo se novi proizvodni centri v ZDA, na Bližnjem vzhodu in v Aziji, kar pomembno spreminja globalne trgovinske tokove. Veliki igralci, kot so Aramco, TotalEnergies, Shell, Chevron Phillips in API, napovedujejo obsežne investicije v nove zmogljivosti za proizvodnjo poliolefinov. Do leta 2027 bo svetovni trg zaznamovan z več kot 60 do 70 milijoni ton presežnih zmogljivosti, kar bo povečalo konkurenčnost in pritisk na cene. Kitajska dodatno pospešuje razvoj svojih kapacitet, s čimer krepi svoj vpliv na svetovnih trgih.

Kitajska je bila med letoma 2015 in 2020 največji uvoznik kemikalij, saj je predstavljala 70 % svetovne rasti.

2. Evropski položaj – Strukturni izzivi in odvisnost od uvoza

Evropska industrija se sooča s številnimi strukturnimi izzivi. Proizvodnja polimerov je energetsko intenzivna, kar ob visokih stroških energije zmanjšuje konkurenčnost. Povprečna starost evropskih proizvodnih enot presega 45 let, novih investicij v zadnjih desetletjih pa praktično ni bilo. Posledično proizvodnja upada, Evropa pa postaja neto uvoznik. Izkoristek zmogljivosti je nizek (okoli 74 %), dobavne verige pa so dodatno obremenjene s stavkami, pomanjkanjem surovin in logističnimi zastoji. K temu se dodajajo še

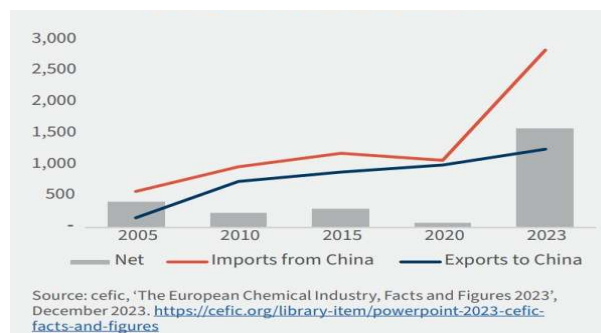
Supply Is Swamping Demand ...

strogi regulativni in okoljski standardi, ki povečujejo stroške poslovanja.

3. Trajnost in regulativa – Zeleni dogovor, PPWR in pritisk na recikliranje

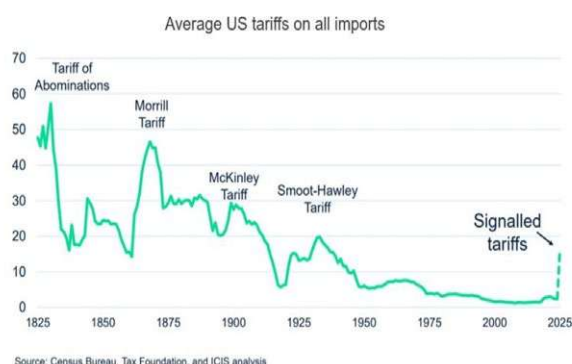
Evropska podjetja so izpostavljena obsežnim regulativnim spremembam, ki izhajajo iz Evropskega zelenega dogovora (Green Deal) in novih zakonodaj, kot je PPWR. Te zahteve podjetjem prinašajo dodatne stroške – v povprečju 3 do 5 % prometa namenijo izpolnjevanju trajnostnih obveznosti. Evropska komisija želi z industrijskim dogovorom ohraniti konkurenčnost gospodarstva ob hkratni preusmeritvi v tra-

jnostno poslovanje. Med ključne ukrepe spadajo poenostavitve zakonodaje, uvedba merljivih kazalnikov (KPI) ter spodbujanje inovacij in krožnega gospodarstva. Za nabavnike to pomeni večji poudarek na sledljivosti ogljičnega odtisa, recikliranih vsebinah in certificiranju dobaviteljev.

4. Geopolitične motnje – Vojne, logistične omejitve in carine

Geopolitične napetosti, vojne in trgovinske omejitve pomembno vplivajo na globalne dobavne verige.

Te razmere povzročajo rast stroškov energije, surovin in transporta, ob tem pa se povečujejo tveganja zamud, pomanjkanja kontejnerjev in logističnih ozkih grl. Kombinacija teh dejavnikov vodi do višjih cen, manjše razpoložljivosti materialov in povečanega družbenega nezadovoljstva. K ekstremnim razmeram prispevajo tudi pod-

nebne spremembe in ekstremni vremenski pojavi, kar dodatno povečuje negotovost v oskrbovalnih verigah.

5. Akcijski načrt za nabavnike – Kako graditi odporne in trajnostne dobavne verige

Za uspešno obvladovanje tveganj in izkoriščanje novih priložnosti morajo nabavne funkcije sprejeti bolj strateški pristop. Ključni elementi akcijskega načrta vključujejo geografsko diverzifikacijo dobaviteljev, spremljanje ogljičnega odtisa in pridobivanje ustreznih certifikatov, uravnoteženje med stroškovno učinkovitostjo in tveganji, tesno sodelovanje z dobavitelji pri razvoju inovacij in recikliranih materialov ter proaktivno načrtovanje različnih scenarijev. Tak pristop omogoča oblikovanje odpornih, prilagodljivih in trajnostno naravnanih dobavnih verig.

Sklep

Industrija polimerov je v obdobju intenzivne preobrazbe, ki prinaša tako izzive kot priložnosti. Za evropska podjetja bo ključno, da se prilagodijo novim globalnim razmeram, zmanjšajo odvisnost od enega vira dobave ter razvijejo fleksibilne in trajnostne nabavne strategije. Le s celovitim razumevanjem tržnih, regulativnih in geopolitičnih trendov bodo podjetja lahko zagotovila dolgoročno konkurenčnost in stabilnost v dobavnih verigah.

Marjana Drolc Kaluža – Trg jekla in jeklarskih surovin

Pregled jeklarskega trga: rast, napovedi in izzivi

Razpoložljivost podatkov in napovedi s strani metalurških organizacij in analitikov je omejena, kar kaže na precejšnjo negotovost – še posebej na našem evropskem trgu. Jeklo je ključna surovina in pomemben indikator gospodarskega gibanja, saj se spremembe v njegovi proizvodnji pogosto odražajo v rasti ali padcu bruto domačega proizvoda (BDP). Trenutni trendi, zlasti v Evropski uniji, niso spodbudni.

V obdobju med letoma 2018 in 2023 se je proizvodnja jekla v Evropi soočala z nizko izkoriščenostjo obstoječih kapacitet, kar negativno vpliva na profitabilnost panoge. Glavna razloga za slabše rezultate sta upad povpraševanja in zmanjšana konkurenčnost. Presežek proizvodnih kapacitet predstavlja globalni in strukturni problem, ki se v zadnjih letih še pogloblja. Novi projekti, ki so že v teku in bodo zaključeni v prihodnjih letih, bodo ta presežek dodatno povečali.

Azija, zlasti Indija in Kitajska, beleži največjo rast dodatnih kapacitet – ne le z elektroobločnimi pečmi, ki so okoljsko manj obremenjujoče, tem-

več tudi s klasičnimi visokimi pečmi. To pomeni, da se z vidika presežnih kapacitet razmere ne izboljšujejo.

Kar zadeva porabo jekla, se v letošnjem letu nadaljuje trend krčenja – tako pri primarni porabi kot pri zalogah. Lani je bila poraba prav tako v upadu, medtem ko napovedi za prihodnje leto kažejo na morebitno rast. Vendar ta optimizem temelji predvsem na pričakovanjih za četrti kvartal letošnjega leta, ki pa morda ne bodo uresničena, zato ostaja rast v letu 2026 pod vprašajem.

Kljub temu se že v letošnjem letu pojavljajo znaki optimizma, predvsem zaradi povečanega povpraševanja iz obrambne industrije.

Stanje po sektorjih in globalni izzivi jeklarske industrije

Če pogledamo stanje po posameznih sektorjih, predstavlja avtomobilska industrija približno 20 % celotnega povpraševanja po jeklu. Gradbeništvo trenutno ne beleži večjih pozitivnih premikov, medtem ko je obrambni sektor razpršen med različne industrijske panoge, zato je težje oceniti njegov dejanski vpliv. Kljub temu

se v obrambnem segmentu pojavlja nekaj optimizma. Po drugi strani pa mehanski inženiring ne dosega pričakovanih rezultatov.

Napovedi industrijske proizvodnje neposredno vplivajo na povpraševanje po jeklu. Ker so bila pretekla leta zaznamovana z nizko proizvodnjo, tudi morebitna rast v prihodnje še ne bo predstavljala preboja za jeklarsko industrijo.

Pogled na nerjavno pločevino

Segment nerjavne pločevine beleži globalno rast že več let. Vendar pa se cena z večanjem količin obratno sorazmerno znižuje, kar dodatno ogroža konkurenčnost evropskih proizvajalcev. Tudi v tem segmentu beležimo rast proizvodnje predvsem v državah, kot so Kitajska, Indija in Indonezija, pri čemer Kitajsko in Indonezijo pogosto obravnavamo kot enoten trg.

Presežek kapacitet na globalni ravni ni presenetljiv, zato je jeklo postalo izrazito sektorsko občutljivo področje. Številne države, vključno z ZDA pod vodstvom predsednika Trumpa, se zatekajo k protekcionističnim ukrepom, saj si prizadevajo ohraniti svoj položaj na trgu – tudi z metodami, ki niso skladne z evropskimi praksami. ZDA obravnavajo jeklo kot strateško surovino in so poleg osnovnega jekla začele z uvajanjem tarif tudi za izdelke iz jekla. Skoraj vsak mesec se seznam tarifiranih izdelkov razširi z novimi skupinami, ki jih obravnavajo enako kot osnovno jeklo.

Vloga Evropske unije

Evropska unija prav tako uvaja trgovinske ovire, vendar te za zdaj niso dovolj visoke ali učinkovite, da bi resnično zaščitile evropske proizvajalce. Trenutno so v obravnavi novi ukrepi, ki predvidevajo znižanje obstoječih kvot in zvišanje tarif za količine, ki presegajo dovoljene meje.

EU se vse bolj sprašuje, ali je jeklarska industrija strateškega pomena in ali jo je treba ohraniti znotraj evropskega prostora. Pojavljajo se pozivi k zaščiti pred poceni uvozom iz tretjih držav, zlasti iz Kitajske, ki omejitve ameriškega trga nadomešča z indirektnimi dobavami prek satelitskih držav v Evropo. To se v EU že občuti, saj ima sama dodatne ovire pri izvozu na ameriški trg.

Trg jekla in ključne surovine: izzivi, premiki in napovedi

Proizvajalci jekla niso zadovoljni s trenutnim stanjem na trgu. V bližnji prihodnosti si ne obetamo bistvenih izboljšav, saj razmere ostajajo zahtevne. Pomembno je, da poleg končnega izdelka pogledamo tudi trg jeklarskih surovin, ki so za našo proizvodnjo ključnega pomena. V Evropski uniji teh surovin ni v izobilju, zato je odvisnost od uvoza velika. Med najpomembnejše surovine sodijo nikelj, ferokrom, molibden in jekleni odpad (scrap), saj je del proizvodnje vezan na reciklažo.

Nikelj: globalna dinamika in vpliv Indonezije

Nikelj je strateška surovina, katere glavni porabnik je nerjavno jeklo, vse večjo vlogo pa igra tudi v baterijski industriji. V zadnjih letih se je težišče proizvodnje premaknilo proti Aziji, zlasti proti Kitajski in Indoneziji. Indonezija trenutno obvladuje približno 70 % svetovne proizvodnje niklja, pri čemer že načrtuje nadaljnjo rast proti 75 %. Ostali svet medtem zmanjšuje proizvodnjo ne-indonezijskega niklja, saj je v zadnjih letih zaprla več kapacitet. Ključni razlog je strateška usmeritev indonezijske vlade, ki je omejila izvoz rude in zahtevala lokalno predelavo v feronikelj oziroma v izdelke z višjo dodano vrednostjo. Kitajski investitorji so vstopili na indonezijski trg, kar je omogočilo ekonomijo obsega in znižanje stroškov proizvodnje. Indonezija je poleg tega začela proizvajati tudi nikelj razreda 1, kar ji prej ni uspevalo.

Trg niklja je danes zaznamovan z presežkom, kar se kaže tudi na povečevanju zalog na borzah. Poraba za baterije je nižja od prvotno ocenjene, saj tehnološke rešitve ne temeljijo več izključno na niklju. Rast porabe je zato bolj zmerena, krivulja rasti se izravnava. Cena niklja postaja odvisna tudi od regulativnih odločitev indonezijske vlade, saj vsaka motnja na strani ponudbe močno vpliva na trg.

Krom: povezava med Kitajsko in Južno Afriko

Povpraševanje po kromu raste vzporedno z globalno rastjo proizvodnje nerjavne pločevine. Kitajska je pri tej surovini odvisna od uvoza,

predvsem iz Južne Afrike. Obe državi sta tesno povezani, pri čemer Kitajska pridobiva prednost. Južna Afrika se namreč sooča s strukturnimi težavami v energetske sektorju, kar zmanjšuje njeno konkurenčnost. Posledično se povečuje izvoz rude, medtem ko se izvoz izdelkov zmanjšuje. Ferokromska proizvodnja v Južni Afriki upada, Kitajska pa krepi svojo prisotnost z lastniškimi vložki v tamkajšnje kapacitete.

Jekleni odpadki, scrap: ravnotežje med ponudbo in povpraševanjem

Scrap ni klasičen proizvod, temveč stranski produkt industrijske dejavnosti. V letošnjem letu je trg bolj uravnotežen – ne zaradi večje ponudbe, temveč zaradi nižjega povpraševanja. To pomeni, da je na našem področju trenutno dovolj jeklenega odpada. V preteklosti je imela ZDA presežek nerjavnega scrapa, letos pa se razmere spreminjajo, ZDA ne izvažajo, v EU pa se pojavljajo polizdelki iz Indonezije, kar zmanjšuje prednost scrapa kot surovine.

Napovedi za ključne surovine

- **Nikelj:** pričakovati je stabilnost brez večjih pretresov. Trg ostaja pod vplivom indonezijske regulative.
- **Krom:** možen je rahel trend rasti cen zaradi stroškovne dinamike.
- **Molibden:** letos beleži pozitiven trend. Po projekcijah ne pričakujemo dodatnega deficita, čeprav Kitajska aktivno kupuje presežke in si verjetno ustvarja zaloge.
- **Scrap:** ostaja stabilen z možnostjo rahlega pozitivnega trenda.

Večjih volatilnosti na trgu surovin ni pričakovati. Žal pa proizvodnja nerjavne pločevine v EU vztrajno upada. Evropski proizvajalci so v pre-

teklem letu skušali blažiti svojo nekonkurenčnost z uporabo cenejših virov, zlasti NPI, kar se je izkazalo za kratkoročno rešitev. Letos se pojavljajo polizdelki, ki prihajajo iz Indonezije in imajo večji ogljični odtis. To je v nasprotju z okoljskimi cilji, ki si jih prizadeva doseči EU.

CBAM: Mehanizem za izenačevanje ogljičnih obremenitev pri uvozu v EU

Mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah (Carbon Border Adjustment Mechanism – CBAM) je zasnovan kot instrument za izboljšanje pravičnosti na trgu. Njegov cilj je izenačiti pogoje med evropskimi proizvajalci, ki že plačujejo dajatve v okviru sistema trgovanja z emisijami (ETS), in uvozniki, ki doslej teh stroškov niso imeli. CBAM uvaja dajatve, ki naj bi začele od leta 2026 postopoma veljati, njen polni učinek pa je predviden šele do leta 2034.

CBAM bo vplival na mednarodne trgovinske poti, saj bodo morali uvozniki v EU plačevati okoljsko dajatev, primerljivo z ETS. Poleg EU se z uvedbo podobnih mehanizmov ukvarjajo tudi druge države – Združeno kraljestvo je uvedlo sistem poročanja brez plačila, Turčija razvija svoj model, medtem ko se preostali svet še usklajuje glede pristopa. Vse te države se zavedajo, da bo CBAM predstavljal dodatno breme za proizvajalce in uvoznike, hkrati pa bo prispeval k izenačevanju konkurenčnih pogojev.

Kaj pomeni CBAM v praksi za uvoznike jekla

Kot uvoznik jekla (tarifna skupina 72 – jeklo in jeklarske surovine) smo v zadnjih letih že poročali o emisijah, vendar brez finančnih posledic. Do konca letošnjega leta se moramo registrirati kot uradni CBAM deklarant, v letu 2026 pa začeti z dejanskim izvajanjem mehanizma, vključno z nakupom CBAM certifikatov. Natančen operativni postopek še ni povsem znan. Če bo mogoče dokazati, da je bila dajatev za emisije že plačana v izvorni državi, se bo ta znesek lahko odštel iz obveznosti v EU.

Operativne novosti in olajšave

Prvotni predlogi CBAM so bili precej strogi, a so se vmes nekoliko omilili. Uvozniki, ki letno ne

presežejo 50 ton, ne bodo zavezani k poročanju, kar je pomembna olajšava za manjša podjetja. Registracija poteka elektronsko preko FURS-a, kjer podjetje pridobi identifikacijsko številko deklaranta. Obljubljen je tudi objavljane referenčnih vrednosti, ki bodo podjetjem pomagale pri odločitvi, ali je nakup v EU ali tujini okoljsko in stroškovno bolj upravičen.

Trenutno je na tem področju še precej nejasnosti. Za leto 2026 je predvideno, da se registriramo, poročamo kvartalno, nato pa 1. februarja 2027 kupimo certifikate in oddamo letno poročilo – prvič septembra 2027. Veliko bo učenja sproti, korak za korakom.

Pomembna novost bo objava t. i. "benchmarkov" – referenčnih vrednosti za emisije CO₂, ki bodo služile kot osnova za obračun dajatev v primerih, ko dobavitelj ne bo zagotovil podatkov o dejanskih izpustih. Vrednosti bodo javno dostopne in bodo omogočale poenoten obračun.

Prehodno obdobje in vpliv na sektor

Prehodno obdobje ostaja delno nejasno, prav tako platforma za poročanje. Cena CBAM ku-

pona bo vezana na povprečno tedensko ceno ETS kupona, vendar naj ne bi bila tako volatilna. CBAM v prvem letu ne bo bistveno zaščitil evropske metalurgije, saj je uvajanje postopno in razmeroma počasno. Dajatev se bo progresivno povečevala vse do leta 2034.

Čeprav CBAM uradno stopa v veljavo leta 2026, bo njegov dejanski vpliv na sektor viden šele v prihodnjih letih. Ali bo resnično prispeval k zaščiti evropskega jeklarskega trga, bo pokazal čas. Za zdaj pa predstavlja še en dodaten dejavnik negotovosti, ki vpliva na strateške odločitve podjetij.

7. in 8. maj 2026 • Portorož

SHRANITE DATUM!

Spremljajte spletno stran za več informacij.
Prijave odpremo kmalu!

www.planetgv.si/nabavna-konferenca

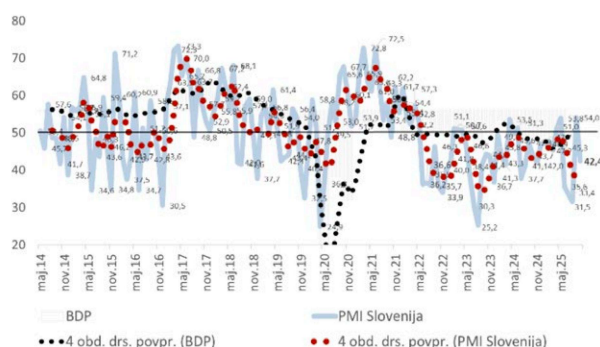
PMI Slovenija

PMI ponovno pod mejo 50 točk

Ključni podatki:

- **PMI oktober 2025 = 42,2**
(september 2025 = 54,0)
- padec proizvodnih aktivnosti
- padec novih naročil
- zmanjševanje števila zaposlenih
- padec nabavnih cen

Zgodovinski pregled

Povzetek

Proizvodni PMI znaša oktobra 42,4 točke (sep. 54,0) in je s tem ponovno pod mejo 50 točk. Indeks proizvodnih aktivnosti je padel na 43,2 točke (sep. 66,1), ko je bil indeks (nad)pričakovano visok zaradi avgustovskih dopustov. Indeks novih naročil znaša 40,9 točke, medtem ko je meseca septembra stagniral. Indeks števila zaposlenih je še vedno nizek in znaša 41,2 točke (sep. 43,3). Indeks zalog končnih produktov se je ustavil na 41,5 točke (sep. 38,7), indeks dobavnih rokov z vrednostjo 37,5 (sep. 45,5) pa kaže na nadaljnjo skrajševanje le teh. Nabavne cene z indeksom v vrednosti 43,8 točke (sep. 47,3) nakazujejo na nadaljnje padanje stroškov surovin. Indeks novih nabavnih nakupov znaša 50,3 toč-

ke (sep. 53,3). Zaloge repromateriala z vrednostjo indeksa 54,1 točke (sep. 72,6) pa so skladno z napovedjo zaradi povečanih nakupov še vedno nad vrednostjo 50 točk.

Komentar

Preliminarni izračun proizvodnega PMI Eurozone znaša oktobra 50,0 točke (sep. 49,8) in je s tem na 2-mesečnem vrhu. Kompozitni PMI se je ponovno povzpел nad 50 točk in znaša 52,2 točke (sep. 51,2), medtem ko se je storitveni indeks EU ustavil pri 52,6 točke (sep. 51,3) in je s tem na 14. mesečnem vrhu. Številke prikazujejo stagnacijo gospodarskih aktivnosti v predelovalni dejavnosti in še vedno rahlo rast v storitvenem sektorju.

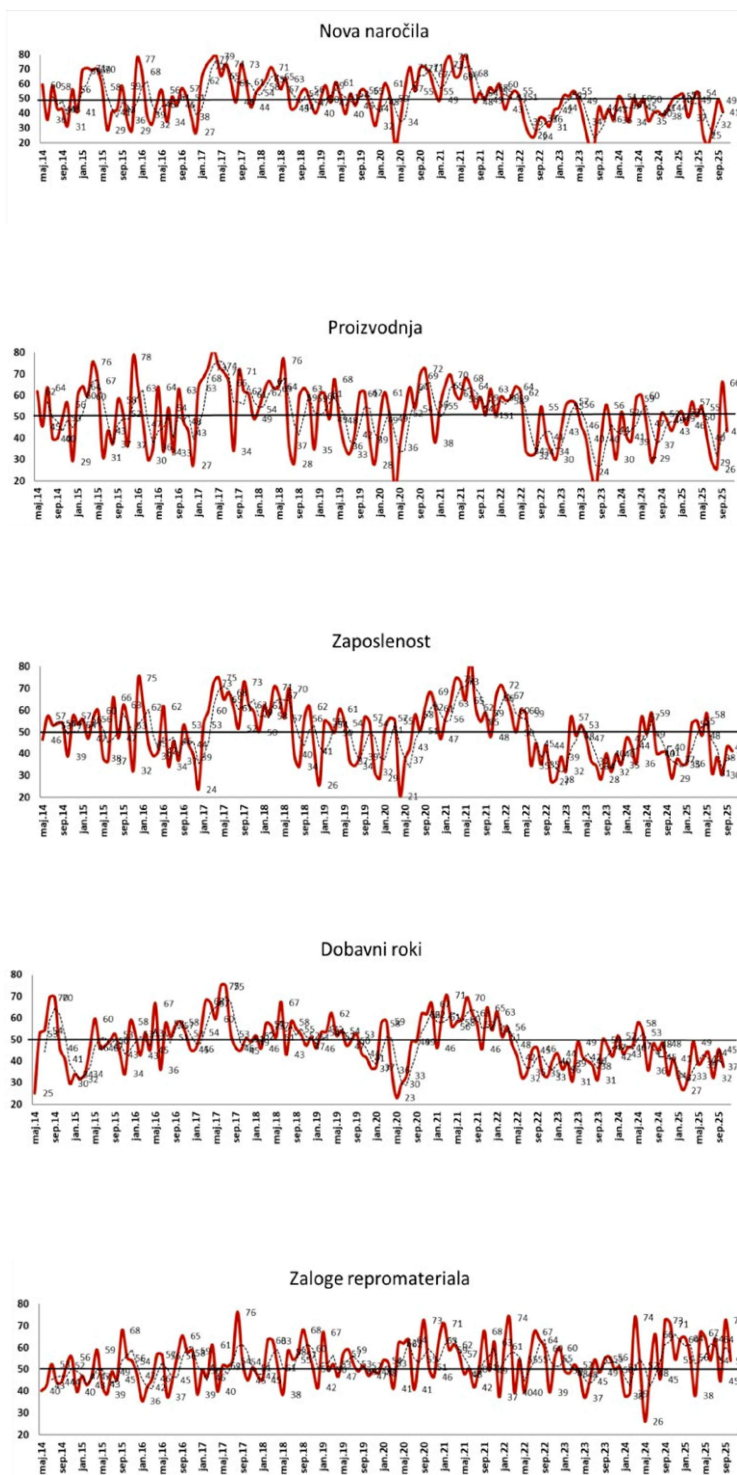
Preliminarni nemški proizvodni PMI znaša oktobra 49,6 točke (sep. 49,5) in je s tem tudi na 2-mesečnem vrhu. Kompozitni PMI znaša 53,8 točke (sep. 52,0) in je s tem celo na 29-mesečnem vrhu. Storitveni PMI je namreč narasel na 54,4 točke, medtem ko je septembra znašal 51,5 točke. Tudi v Nemčiji se očitno pojavljajo znaki stagnacije v predelovalni dejavnosti in relativno visoka rast v storitveni dejavnosti.

Preliminarni ameriški proizvodni PMI znaša 52,2 točke (sep. 52,2). Kompozitni PMI znaša 54,8 točke (sep. 53,9). Rast je bilo ponovno opaziti tudi v storitvenih dejavnostih, kjer znaša indeks 55,2 točke (sep. 54,2). Medtem je japonski PMI ponovno pod mejo 50 točk in znaša 48,1 točke (sep. 47,4).

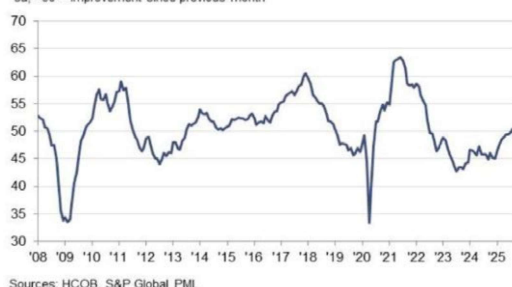
Oktobrski izračuni in objave PMI kažejo na nadaljevanje trenda stagnacije predelovalne dejavnosti v vseh evropskih gospodarstvih, medtem ko so storitvene dejavnosti močno pospešile trend rasti. Slovenski PMI je pričakovano po septembrskem odboju od avgustovskih dopustov ponovno padel pod nivo 50 točk, saj prejšnji mesec tudi naročila niso kazala trenda rasti.

Moramo tudi ponovno opozoriti, da podjetja še vedno kopičijo zaloge repromateriala in hkrati zmanjšujejo število zaposlenih in da novih naročil, ki bi zagotavljala morebitno rast, še vedno ni na spregled. Rast v storitvenem sektorju tujine se žal ne bo preslikal na slovenski proizvodni PMI.

Gibanje posameznih ključnih kazalcev za izračun vrednosti PMI in gibanje PMI v ostalih velikih svetovnih ekonomijah in državah sveta

HCOB Eurozone Manufacturing PMI
sa, >50 = improvement since previous month

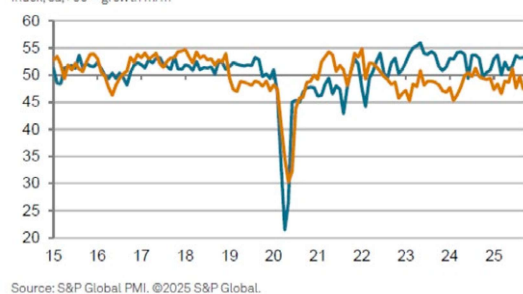
HCOB Germany Manufacturing PMI
sa, >50 = improvement since previous month

S&P Global US Manufacturing PMI
Index, sa, >50 = improvement m/m

Services PMI Business Activity **Manufacturing PMI Output**
Index, sa, >50 = growth m/m

Zlati sponzor

Bronasti sponzor

Sponzorji

Partnerji

Partnerska združenja

Zdrúženje
Purchasing
nabavnikov
Association
Slovenije
of Slovenia

Nabava bo postala strateška funkcija v vsakem slovenskem podjetju, v okviru katere nabavniki s svojim strokovnim in etičnim delovanjem ključno pripomorejo k uspešnosti poslovanja podjetja in njegovem razvoju.

Zdrúženje nabavnikov Slovenije
Purchasing Association of Slovenia
Dunajska cesta 167
SI-1000 Ljubljana

☎ 01 786 14 62
📅 01 589 82 19
✉ info@zns-zdruzenje.si

www.zns-zdruzenje.si